

Людвенко Дмитро Віталійович,
*д.е.н., доц., старший науковий співробітник
відділу економіки регіонального розвитку та
прогнозування ННЦ «Інститут аграрної
економіки»*

Томілова-Яремчук Надія Олександрівна,
*к.е.н., доц., доцент кафедри обліку і
оподаткування Білоцерківський національний
аграрний університет*

Крупа Наталія Миколаївна,
*к.б.н., доц., доцент кафедри садово-
паркового господарства Білоцерківського
національного аграрного університету*

НАПРЯМИ ЗМІЦНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Комплексний аналіз процесів розвитку світової та національної економік підтверджує наявність багатьох тенденцій і чинників, які мають позитивний і негативний вплив на розвиток економічних систем на макро-, мезо- та мікрорівнях, що зумовлює необхідність формування теоретико-методологічних засад вирішення проблеми сталого соціально-економічного розвитку держави, її суб'єктів господарювання та всіх верств населення. Однак слід визнати, що на сьогодні не повною мірою сформульовано науково обґрунтовані теоретичні положення, які мають бути використані для розробки концепцій сталого розвитку та досягнення економічної безпеки суб'єктів господарювання.

Дослідженню механізму формування стратегії економічної безпеки підприємств присвячено наукові праці, серед яких роботи Андрєєва Т., Баланюка І., Васильціва Т., Вдовенко Л., Гнилицької Л., Єрмошенка М., Живко З., Камлика М., Мойсеєнка І., Наливайка А., Фролова С., Хвесика М. та ін.

На всіх етапах розвитку економіки основною її ланкою є підприємство. Будь-який суб'єкт господарювання, незалежно від його типу, виду та напрямку діяльності, функціонує в умовах нестабільного зовнішнього середовища та конкуренції, де керівнику належить важлива роль в управлінні суб'єктом господарювання та подоланні потоку проблем, з якими підприємство стикається щоденно. За таких умов

економічна безпека підприємства набуває особливого значення як фактор покращення його економічного стану та досягнення бізнес-цілей.

На основі комплексного аналізу наукової літератури вітчизняних та зарубіжних вчених систематизовано та визначено основні підходи до визначення сутності економічної безпеки підприємства, згідно з якими можна узагальнити, що це стан захищеності від загроз, стан ефективного використання ресурсів, здатність стабільно функціонувати, наявність конкурентних переваг та здатність досягати поставлених цілей (рис. 1).

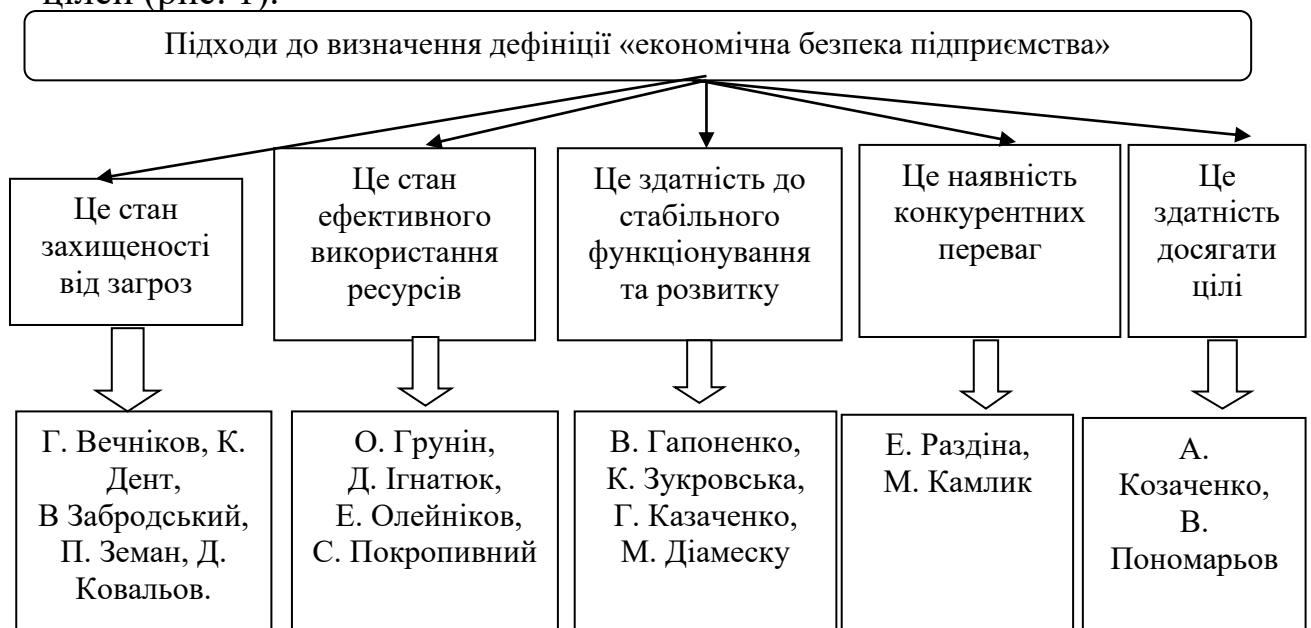

Рис. 1 Підходи до визначення поняття «економічна безпека підприємства»

Джерело: систематизовано на основі [1-5]

Підсумовуючи результати дослідження, слід зазначити, що наведені вище підходи до вивчення економічної безпеки підприємства тісно переплітаються між собою. Жоден з них не можна назвати вичерпним та досконалим. Кожен наступний дослідник додає свої уточнення до існуючих характеристик безпеки, але загальна ідея, яка впливає з усіх визначень, полягає в наступному: підтримання підприємства в стані економічної безпеки є головною передумовою стабільного розвитку бізнесу.

Економічна безпека підприємств забезпечує стабільність економічної системи країни та її здатність протистояти зовнішнім і внутрішнім загрозам. У сучасних умовах, що характеризуються

жорсткою економічною конкуренцією, зростанням геополітичної напруженості та підвищенням ризиків кібербезпеки, забезпечення економічної безпеки є особливо актуальним завданням. Для досягнення цього завдання необхідно визначити стратегічні пріоритети її зміцнення, які полягають у наступному:

1. Стабільний розвиток підприємств, що передбачає створення нових робочих місць, підвищення конкурентоспроможності вітчизняних виробників.

2. Інтеграція в європейський економічний простір, що передбачає поглиблення економічних зв'язків з країнами ЄС, зокрема в рамках Угоди про асоціацію та зону вільної торгівлі.

3. Розвиток рівноправного та взаємовигідного економічного співробітництва з іншими країнами, що передбачає розширення торговельно-економічних зв'язків з країнами світу та залучення іноземних інвестицій.

4. Покращення інфраструктури, оскільки надійна сучасна інфраструктура має вирішальне значення для сприяння економічному зростанню та залучення інвестицій. Потужна інфраструктура зменшує вразливість і дозволяє ефективніше реагувати на такі кризи, як стихійні лиха, пандемії чи війни, забезпечуючи таким чином безперервність надання основних послуг та критично важливих операцій.

5. Кібербезпека та захист інформації є критично важливими стратегічними пріоритетами для зміцнення економічної безпеки України та підприємств, що мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави. Дотримання надійних заходів кібербезпеки допомагає захистити конфіденційну інформацію, запобігти кіберзагрозам та забезпечити безперервність бізнес-операцій.

Таким чином, зміцнення економічної безпеки сучасних підприємств спрямоване на оцінку ефективності діяльності суб'єктів господарювання на різних стадіях господарського процесу, оптимізацію витрат, покращення структури прибутку та досягнення оптимального співвідношення прибутковості та ліквідності з урахуванням сукупності внутрішніх та зовнішніх факторів.

Список використаних джерел:

1. Правдюк А.Л. Особливості законодавчого забезпечення економічної безпеки України. Інформація і право. 2021. № 2 (37). С. 170-182.

2. Зайченко К.С., Діма Н.І. Економічна безпека підприємства: сутність та роль. Ефективна економіка. 2021. № 5. С. 115-121.
3. Камлик М.І. Економічна безпека підприємницької діяльності. Економіко-правовий аспект. Київ : Атіка, 2020. 432 с.
4. Ярова Ю.О. Структура економічної безпеки підприємства в умовах кризи. Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». 2016. № 13. С. 257–263.
5. Шкарлет С.М. Еволюція категорії «безпека» в науковому та економічному середовищі. Формування ринкових відносин. 2017. № 6. С. 7–12.

Мамалига Вікторія Вячеславівна,
*студентка 4 курсу Інституту історії,
права та міжнародних відносин Сумського
державного педагогічного університету
імені А.С.Макаренка*

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА ЯК КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВА ЦІННІСТЬ ОСОБИСТОСТІ, СУСПІЛЬСТВА ТА ДЕРЖАВИ

Потреба безпеки є одночасно першочерговим мотивом та найважливішою умовою нормального функціонування особистості, суспільства та держави. Не буде перебільшенням твердження, що всі люди, держава та суспільство загалом вважають забезпечення безпеки найважливішою своєю потребою. Навіть такі цінності як соціальна рівність і справедливість відходять на другий план, а сучасне суспільство орієнтоване насамперед на безпеку.

На відміну від поняття «безпека», що використовується фактично впродовж усієї історії людства, термін «національна безпека» став широко вживатися лише з 1904 року, коли у посланні президента Теодора Рузвельта конгресу США інтересами «національної безпеки» мотивувалося захоплення зони Панамського каналу [1, с. 26]. В Україні термін «національна безпека» з'являється на законодавчому рівні лише в 1992 році, коли було прийнято Концепцію національної безпеки України.

Відповідно до Закону України «Про національну безпеку України», «національна безпека України – це захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз» [2].